Euroopan parlamentti
2024-2029

Kansalaisvapauksien sekä oikeus- ja sisäasioiden valiokunta

2024/2019(DEC)

13.2.2025

LAUSUNTO

kansalaisvapauksien sekä oikeus- ja sisäasioiden valiokunnalta

talousarvion valvontavaliokunnalle

vastuuvapauden myöntämisestä Euroopan unionin yleisen talousarvion toteuttamisesta varainhoitovuonna 2023, pääluokka III – Komissio, toimeenpanovirastot ja yhdeksäs, kymmenes ja yhdestoista Euroopan kehitysrahasto
(2024/2019(DEC))

Valmistelija: Tomáš Zdechovský

PA_NonLegDec

LAUSUNTO

Kansalaisvapauksien sekä oikeus- ja sisäasioiden valiokunta pyytää asiasta vastaavaa talousarvion valvontavaliokuntaa sisällyttämään seuraavan päätöslauselmaesitykseen, jonka se myöhemmin hyväksyy:

1. suhtautuu myönteisesti edistymiseen jäsenvaltioiden kansallisten ohjelmien täytäntöönpanossa vuonna 2023; panee huolestuneena merkille, että huolimatta vaatimuksesta käyttää kaikki ohjelmakaudelle 2014–2020 myönnetyt varat kesäkuuhun 2024 mennessä, jäsenvaltioille kyseiselle kaudelle myönnetyistä AMIF-rahaston varoista 18 prosenttia ja ISF-rahaston varoista 25 prosenttia on jätetty ilmoittamatta;

2. panee merkille komission ehdotuksen lisätä otsakkeiden 4 ja 6 enimmäismääriä osana monivuotisen rahoituskehyksen väliarviointia, jotta voidaan varmistaa riittävä rahoitus uuden muuttoliike- ja turvapaikkasopimuksen täytäntöönpanoon; korostaa tarvetta varmistaa riittävä ja oikea-aikainen unionin rahoitus jäsenvaltioille ja unionin virastoille, jotta voidaan tehostaa EU:n ulkorajojen valvontaa, mukaan lukien toimenpiteet laittoman muuttoliikkeen ehkäisemiseksi, samalla kun tuetaan turvapaikka- ja muuttoliikeasioita koskevan unionin lainsäädännön sujuvaa täytäntöönpanoa ja varmistetaan perusoikeuksien noudattaminen; kehottaa komissiota seuraamaan, avustamaan ja valvomaan niiden hallinnollisten, operatiivisten ja oikeudellisten toimien oikea-aikaista edistymistä, joita jäsenvaltioilta ja unionin virastoilta edellytetään uuden muuttoliike- ja turvapaikkasopimuksen panemiseksi täytäntöön kaikilta osin kesään 2026 mennessä Euroopan komission 12. kesäkuuta 2024 julkaisemassa yhteisessä täytäntöönpanosuunnitelmassa mainittujen määräaikojen mukaisesti;

3. panee huolestuneena merkille, että Kansainvälisen siirtolaisuusjärjestön (IOM) mukaan ainakin 8 565 henkilöä menetti henkensä muuttoreiteillä eri puolilla maailmaa vuonna 2023, josta tuli kaikkien aikojen pahin vuosi muuttajien kuolemantapauksien suhteen; pitää valitettavana myös sitä, että tästä hälyttävästä määrästä huolimatta unioniin laittomasti saapuneiden muuttajien määrä kasvoi edelleen vuonna 2023 aiempiin vuosiin verrattuna; panee huolestuneena merkille merkittävän eron tehtyjen palauttamispäätösten määrän ja tosiasiassa täytäntöön pantujen palautusten määrän välillä ja korostaa, että palauttamispolitiikkaa on tehostettava; toteaa lisäksi, että komission on pyrittävä ponnekkaammin auttamaan jäsenvaltioita laittomien rajanylitysten torjumisessa ja kolmansien maiden kansalaisten palauttamisessa onnistuneesti; kehottaa komissiota avustamaan jäsenvaltioita laittomaan maahantuloon, lailliseen muuttoliikkeeseen ja kolmansien maiden kansalaisten kotouttamiseen liittyvissä kysymyksissä ja lisäämään samalla avoimuutta ja vastuuvelvollisuutta unionin sisäasioiden rahastojen suhteen kolmansissa maissa; muistuttaa, että komission olisi jatkettava muuttoliike- ja turvapaikka-asioita koskevia toimia ulkosuhteissaan, Team Europe -lähestymistapa mukaan lukien, ja samalla on turvattava parlamentin rooli; kehottaa komissiota lisäämään avoimuutta ja vastuuvelvollisuutta unionin sisäasioiden rahastojen ohjelmasuunnittelussa ja täytäntöönpanossa kolmansissa maissa; kehottaa jälleen komissiota tukemaan unionin virastoja ja jäsenvaltioita ihmisten salakuljetukseen ja ihmiskauppaan liittyvän bisneksen lopettamisessa Välimerellä, jotta siirtolaiset eivät lähtisi hengenvaaralliselle merimatkalle; kehottaa komissiota

harkitsemaan uusia toimintapolitiikkoja, joilla voidaan puuttua laittomaan muuttoliikkeeseen palauttamiskiellon periaatteen mukaisesti;

4. panee merkille jäsenvaltioiden Eurooppa-neuvoston 9. helmikuuta 2023 antamissa päätelmissä esittämän kehotuksen ottaa käyttöön EU:n varoja ja resursseja, joilla autetaan jäsenvaltioita vahvistamaan rajavalvontavalmiuksia ja -infrastruktuuria sekä valvontaa, jotta voidaan estää luvattomat rajanylitykset ja torjua rajatylittävää rikollisuutta nykyisen oikeudellisen kehyksen mukaisesti;

5. panee merkille, että komissio seuraa jatkuvasti oikeusvaltioperiaatetta koskevia vertailuarvoja oikeusvaltiota koskevan välineistön, myös vuotuisen oikeusvaltiokertomuksen, avulla, mutta on edelleen huolissaan siitä, että jos vuotuisessa oikeusvaltiokertomuksessa omaksutaan liian diplomaattinen lähestymistapa eikä tehdä eroa yksittäisten ja systeemisten kysymysten välillä, siinä saatetaan aliarvioida joitakin vakavimpia ja/tai toistuvimpia oikeusvaltioperiaatteen loukkauksia; korostaa, että on tärkeää perustaa arvioinnit erityisiin ja mitattavissa oleviin indikaattoreihin, mukaan lukien riippumaton näyttö käytännön täytäntöönpanosta, jotta varmistetaan oikeusvaltioperiaatetta koskevan vertailuarvon tarkempi ja laadullisempi arviointi; kannattaa rahoitusvälineiden, myös elpymisrahastojen, kytkemistä keskeisten välitavoitteiden saavuttamiseen ja oikeusvaltioperiaatteen noudattamiseen ja kehottaa komissiota omaksumaan järjestelmällisemmän, ennakoitavamman ja avoimemman lähestymistavan varojen jäädyttämiseen tai vapauttamiseen objektiivisten kriteerien perusteella; toteaa jälleen pitävänsä valitettavana komission päätöstä, jossa todettiin, että perusoikeuskirjan horisontaalinen mahdollistava edellytys oli täytetty Unkarissa oikeuslaitoksen riippumattomuuden osalta, ja pitävänsä päätöksen laillisuutta erittäin kyseenalaisena, ja huomauttaa, että Unkarin viranomaiset saattoivat päätöksen nojalla aloittaa jopa noin 10,2 miljardin euron suuruisten korvausten vaatimisen unionin varoista; kehottaa komissiota sisällyttämään demokratiaa, oikeusvaltiota ja perusoikeuksia koskevat ehdot kaikkiin talousarviovälineisiin ja -menettelyihin, valvomaan ehtoja ja turvaamaan ne sekä soveltamaan tarvittaessa oikeusvaltioperiaatetta koskevasta ehdollisuudesta annettua asetusta edelleen viivytyksettä; kehottaa komissiota ryhtymään toimiin parlamentin 25. lokakuuta 2016 antamaan päätöslauselmaan[1] sisältyvien demokratiaa, oikeusvaltiota ja perusoikeuksia koskevan EU:n järjestelmän perustamista koskevien suositusten panemiseksi täytäntöön kaikilta osin ottaen huomioon päätöslauselman antamisen jälkeen tapahtuneen kehityksen ja varmistamaan, että oikeusvaltioperiaatetta koskevien vertailuarvojen arvioinnit on sidottu aikaan ja että kertomuksen tuloksiin liittyy sitovia toimenpiteitä, jotka ovat nykyistä täsmällisempiä ja laadullisempia, ja tukeutumaan paitsi lainsäädännön muutoksiin myös todelliseen ja riippumattomaan näyttöön niiden täytäntöönpanosta käytännössä;

6. toteaa jälleen olevansa erittäin huolissaan viiveistä komission menettelyissä, jotka koskevat oikeutta tutustua asiakirjoihin; kehottaa komissiota toimimaan välittömästi ja konkreettisesti näiden puutteiden korjaamiseksi viipymättä parlamentin suositusten

[1] Euroopan parlamentin päätöslauselma 25. lokakuuta 2016 suosituksista komissiolle demokratiaa, oikeusvaltiota ja perusoikeuksia koskevan EU:n järjestelmän perustamisesta (2015/2254(INL)) (EUVL C 215, 19.6.2018, s. 162).

mukaisesti ja varmistamaan, että asiakirjoihin tutustuminen järjestetään nopeasti, tehokkaasti ja avoimesti;

7. pitää edelleen erittäin valitettavana, ettei komissio ole toteuttanut täytäntöönpanotoimenpiteitä eikä lainsäädännöllisiä jatkotoimia niiden parlamentin suositusten johdosta, jotka koskevat Pegasus-ohjelman ja vastaavien vakoiluohjelmien käyttöä sekä demokratiaa, oikeusvaltiota ja perusoikeuksia koskevan EU:n järjestelmän perustamista toimielinten välisen sopimuksen muodossa; kehottaa kiireellisesti komissiota noudattamaan unionin toimielinten välisen vilpittömän yhteistyön periaatetta ja toimimaan parlamentin suositusten mukaisesti; kehottaa lisäksi komissiota esittämään ilman aiheetonta viivytystä toimintasuunnitelman vakoiluohjelmien väärinkäytön estämiseksi unionissa hyödyntäen kaikilta osin kaikkia käytettävissä olevia perussopimusten mukaisia lainsäädännöllisiä ja muita keinoja.

LIITE: YHTEISÖT TAI HENKILÖT, JOILTA VALMISTELIJA ON SAANUT TIETOJA

Valmistelija ilmoittaa yksinomaisella vastuullaan, ettei hän ole saanut tietoja miltään yhteisöltä tai henkilöltä, joka olisi mainittava tässä liitteessä työjärjestyksen liitteessä I olevan 8 artiklan mukaisesti.

TIEDOT HYVÄKSYMISESTÄ
LAUSUNNON ANTAVASSA VALIOKUNNASSA

Hyväksytty (pvä)	6.2.2025
Lopullisen äänestyksen tulos	+: 40 –: 14 0: 6
Lopullisessa äänestyksessä läsnä olleet jäsenet	Magdalena Adamowicz, Giuseppe Antoci, Jaume Asens Llodrà, Nikola Bartůšek, Krzysztof Brejza, Saskia Bricmont, Jaroslav Bžoch, Veronika Cifrová Ostrihoňová, Lena Düpont, Marieke Ehlers, Raquel García Hermida-Van Der Walle, Branko Grims, Evin Incir, Irena Joveva, Erik Kaliňák, Marina Kaljurand, Fabienne Keller, András László, Juan Fernando López Aguilar, Erik Marquardt, Michael McNamara, Birgit Sippel, Krzysztof Śmiszek, Petra Steger, Cecilia Strada, Georgiana Teodorescu, Milan Uhrík, Tom Vandendriessche, Charlie Weimers, Sophie Wilmès, Alessandro Zan, Javier Zarzalejos, Tomáš Zdechovský
Lopullisessa äänestyksessä läsnä olleet varajäsenet	Fredis Beleris, David Casa, Sigrid Friis, Markéta Gregorová, Hannah Neumann, Gaetano Pedulla', Sandro Ruotolo, Oliver Schenk, Alexander Sell, Bartłomiej Sienkiewicz, Malika Sorel, António Tânger Corrêa, Marco Tarquinio, Pekka Toveri, Loránt Vincze, Petar Volgin, Axel Voss, Michał Wawrykiewicz, Lucia Yar
Lopullisessa äänestyksessä läsnä olleet sijaiset (216 art. 7 kohta)	Bart Groothuis, Rima Hassan, Anja Hazekamp, Pär Holmgren, Sérgio Humberto, Evelyn Regner, Carla Tavares, Ingeborg Ter Laak

LOPULLINEN ÄÄNESTYS NIMENHUUTOÄÄNESTYKSENÄ LAUSUNNON ANTAVASSA VALIOKUNNASSA

40	+
ECR	Georgiana Teodorescu, Charlie Weimers
ESN	Alexander Sell, Milan Uhrík
PPE	Magdalena Adamowicz, Fredis Beleris, Krzysztof Brejza, David Casa, Lena Düpont, Branko Grims, Sérgio Humberto, Oliver Schenk, Bartłomiej Sienkiewicz, Ingeborg Ter Laak, Pekka Toveri, Loránt Vincze, Axel Voss, Michał Wawrykiewicz, Javier Zarzalejos, Tomáš Zdechovský
Renew	Veronika Cifrová Ostrihoňová, Sigrid Friis, Raquel García Hermida-Van Der Walle, Bart Groothuis, Irena Joveva, Fabienne Keller, Michael McNamara, Sophie Wilmès, Lucia Yar
S&D	Evin Incir, Marina Kaljurand, Juan Fernando López Aguilar, Evelyn Regner, Sandro Ruotolo, Birgit Sippel, Krzysztof Śmiszek, Cecilia Strada, Marco Tarquinio, Carla Tavares, Alessandro Zan

14	-
ESN	Petar Volgin
NI	Erik Kaliňák
PfE	Nikola Bartůšek, Jaroslav Bžoch, Marieke Ehlers, András László, Malika Sorel, Petra Steger, António Tânger Corrêa, Tom Vandendriessche
The Left	Giuseppe Antoci, Rima Hassan, Anja Hazekamp, Gaetano Pedulla'

6	0
Verts/ALE	Jaume Asens Llodrà, Saskia Bricmont, Markéta Gregorová, Pär Holmgren, Erik Marquardt, Hannah Neumann

Symbolien selitys:
+ : puolesta
- : vastaan
0 : tyhjää